

Beretning på delegeretmødet, 26. september 1966

Hovedbegivenheden i FORENING FOR BOGHAANDVÆRKS virksomhed siden sidste delegeretforsamling har været erhvervelsen af ejendommen Klareboderne 10 som udførligt omtalt i »Bogvennen« nr. 3. Erhvervelsen må i første omgang mest betragtes som en bedre anbringelse af domicilfondens midler end i papirer, der er underkastet kurssvingninger, idet flytning af sekretariatet til det nye domicil først kan ske omkring årsskiftet 1967-68 på grund af lejeforholdene. Som det fremgår af regnskabet vil ejendommens drift indtil da kunne hvile i sig selv, hvorimod finansieringen på grund af nogle ekstraordinære prioritetsafdrag i en periode i nogen grad måtte belaste foreningens likviditet, hvilket dog allerede nu er lettet noget gennem nye gaver til domicilfondet. En omprioritering er ikke – på grund af kursforholdene – gunstig for tiden. Det udlagte beløb forrentes af ejendomsregnskabet. Det her nævnte forhold, der jo er et likviditetsspørgsmål, vil ikke betyde nogen forringelse af foreningens udgivelsesprogram eller øvrige virksomhed. En almindelig drøftelse af hele domicilspørgsmålet er henlagt til et senere punkt på dagsordenen og vil være

vejledende for hovedbestyrelsens senere behandling af denne for foreningen så betydningsfulde sag.

Medlemstallet

I kalenderåret 1965 er medlemstallet rigeligt holdt. Der er kommet mange nye medlemmer, ikke mindst forårsaget af »Engelhardt-bogen« og »Skytten fra Aunsbjerg«, men afgang ved årets slutning på grund af svigtende kontingentbetaling har ikke kunnet undgås trods gentagne påmindelser. Medlemstallet 1. januar 1966 var 3286 (1. januar 1965 3265).

Publikationerne

Bogvennen. Der er indtil nu kommet 5 hæfter af de i alt planlagte 9 hæfter i serien 1965-67. I praksis har foreningen således bundet sig til denne form til og med næste år. Hovedbestyrelsen har da også vedtaget at tage sagen op i begyndelsen af 1967 til afgørelse af, om hæfteformen skal fortsætte, eller om man fra 1968 vil gå tilbage til årsskriftformen. Selv om omkostningerne blev større end oprindelig kalkuleret, også når medlemsstigningen og prisstigningerne tages i betragtning, må det dog i første række, når afgørelsen skal træffes, være synspunkter af redaktionel og foreningsmæssig art, der må være afgørende i betragtningerne.

Siden sidst er som bekendt udsendt Blichers »Skytten fra Aunsbjerg« med Povl Christensens træsnit.

At Jokum Smiths »*Bogfremstilling. En introduktion for bogvenner*« ikke som bebudet kom sidste efterår, skyldes forskellige uforudselige forhold og viser, hvor varsom man bør være med løfter om publikationer.

Det samme gælder *Emil Hannovers erindringer*, der jo først kom i marts i år, men til gengæld blev modtaget med begejstring overalt. Bogen blev væsentlig større end beregnet, hvorfor støtten på 3000 kr. fra Zeuthens Mindelegat var så meget mere velkommen.

Til udsendelse dette efterår er *Thejls* i gang med *Garcia Lorca: Klagesang over tyrefægteren Meijas* med litografier af *Hans Jørgen Brøndum*. Til foråret er planlagt en udgivelse af *J. Th. Lundbyes illustrerede dagbog* ved *Mogens Lebech*, der også kommenterer og udarbejder oplysninger. I gang er også den tidligere omtalte *Tjener for to herrer* af Goldoni, oversat af Ingerslev-Jensen og med farvetegninger af *Helge Refn*, trykt af Leif Thomsen, medens planerne om *Axel Salto-bogen*, »Den danske Bog« og »Danske Bogbind gennem 100 år« ligger længere ude i fremtiden.

Nævnes bør også Vestjysk afdelings fine publikation for sine medlemmer, *Jeppe Aakjærs Skuld gammel Venskab rejn forgo* sammenstillet med Robert Burns skotske tekst og med træsnit af *Povl Christensen* samt en fyldig og kyndig, men anonym efterskrift og nodetillæg. Bogen blev til-

budt andre medlemmer for den rørende billige pris af 15 kr. og blev da også revet bort, måtte optrykkes og blev solgt i ca. 1500 eksemplarer, hvoraf 200 blev skænket af Louis Rasmussen til domicilfondet. Et eksempel til efterfølgelse! Bogen har i øvrigt foranlediget en ikke ringe del af den sidste medlems-tilvækst.

Om *Dansk litteratur om bogvæsen* kan meddeles, at forfatteren i april i år skriver, at »det ikke står helt så slemt til, som man tror. Der arbejdes stadig, og flere afsnit er færdige. Når de igangværende afsnit »Bibliofili og privatbiblioteker« er færdige, kan afslutningen skimtes.«

Afdelingerne

Uden at kunne sige, at mødevirk-somheden er blevet mere opmun-trende, kan der konstateres nogle gode og relativt velbesøgte sam-menkomster i en del af afdelingerne.

Tilskud og gaver

De grafiske Fags Sammenslutning har også i 1965 ydet 7275 kr. i til-skud fra Københavns Bogtrykker-forening, Dansk Provins Bogtrykker-forening, Bogbinderlauget i Køben-havn, Foreningen af Bogbinderme-stre i Provinsen, Dansk Kemigraf-laug, Dansk Litograflaug og Orga-nisationen af Bladudgivere i Pro- vinsen.

De forenede Papirfabrikker har ligeledes i 1965 fastholdt sit kontante tilskud på 2500 kr., ligesom Den danske Forlæggerforenings støtte på 2000 kr. til afholdelsen af udstillingen »Dansk Bogproduktion« er fortsat.

Til udgivelsen af »Bogvennen« tre hæfter har Ny Carlsbergfondet ydet 5000 kr. og som tidligere nævnt har Overretssagfører Zeuthens Mindelegat støttet udgivelsen af Emil Hannovers erindringer med 3000 kr.

Trykningen af »Årets bedste bogarbejder« har i den sidste halve snes år været udført gratis af venlige bogtrykkerier, hvilket ikke mindst efter at der har været bragt gengivelser af arbejderne har været en meget stor gave, som vi for den i 1965 udsendte fortegnelse over produktionen 1964 bringer Langkjærs Bogtrykkeri en hjertelig tak for. Det samme gælder Vald. Pedersen for den i år udsendte fortegnelse. Robert W. Peyrath har udført klicheerne og samtidig ydet et væsentligt tilskud.

En tak skal også lyde til Kunsthåndværkerskolen for gratis lokaler til udstillingen »Dansk Bogproduktion«, adresseret til Det tekniske Selskabs Skoler og til Kunsthåndværkerskolens forstander, arkitekt Viggo Sten Møller.

Forskellige gode tjenester er som før ydet foreningen af virksomheder og enkeltpersoner. En særlig tak skal dog rettes til arkitekt Erik Morthorst for værdifuld hjælp i for-

bindelse med erhvervelsen af Klareboderne 10 og bidrag herom i »Bogvennen«, til Rasmussens Bogtrykkeri i Ringkjøbing for »Skytten fra Aunsbjerg« og til Bogtrykker Philip for Hannoverbogen.

At domicilfondet, som nærmere redegøres for i den særlige beretning, i forbindelse med ejendomserhvervelsen har modtaget en række nye gaver, skal også her bringes en hjertelig tak for.

Dansk Bogproduktion 1965

Under C. Holgersens kyndige ledelse og energiske indsats blev udstillingen atter i år gennemført i Kunsthåndværkerskolens sal, selv om det også her – på grund af det stadig voksende antal bøger – er kommet til at knibe med pladsen, så vi må give »Det danske Bogmarked« og andre ret i den fremsatte kritik af pladsforholdene. Dette problem vil blive taget op i det herom nedsatte udvalg, der også vil beskæftige sig med omkostningerne og dækningen heraf. Besøget, ikke mindst af unge gæster, var stigende, og forlagsdirektør Otto B. Lindhardt glædede med sin gode introduktion ved pressemødet, der førte til en udførlig omtale i dags- og fagpressen.

Overlærer Jens Olsen skal have en særlig tak for sit utrættelige medarbejderskab på dette som en række andre felter inden for foreningen.

Nordisk Bogkunst

Den nordiske komité holdt i 1965 sit årlige møde i København på samme tid som den hvertandetårige udstilling i september, og formanden for den nordiske komité, fil. dr. rektor *Bror Zachrisson* holdt åbnings-talen i overværelsen af Østrigs og de nordiske landes ambassadører og en repræsentativ forsamling fra bogens verden.

Denne gang var der gæsteudstilling af østrigske udvalgte bogarbejder, og udstillingens høje protektor, Dronningen, glædede med sit besøg før åbningen og viste en meget aktiv og kyndig interesse.

For Nordisk Bogkunst's danske arbejde betaler de to danske bogtrykkerforeninger alle omkostninger, mens vor forening udfører det praktiske arbejde, hvortil direktør *Harry Scheike* også i år bidrog med en værdifuld arbejdsindsats.

Domicilfondet

Herom vil formanden for domiciludvalget, bogtrykker *Vald. Pedersen*, senere berette. Selve fondet oprettholdes foreløbig, selv om midlerne nu er anbragt i Klareboderne 10. Fondet er godt på vej til at have dækning ikke blot for den skete udbetaling på huset, men også for de ekstraordinære prioritetsudbetalinger og forhåbentlig også for de stærkt ønskelige istandsættelsesudgifter.

Forening for Boghandværks ærespris

Som den syvende i rækken fik bogtrykker *Aksel Danielsen* som alle husker æresprisen i fjor. Den tildeles i år bogtrykker *Kaj Hjorth* for sit særprægede og smukke arbejde gennem mange år. Det er naturligt og rimeligt i dag at trække denne stilsfærdige og beskedne mand frem og placere ham i rækken af fremtrædende danske bogkunstnere.

F. Hendriksen medaljen

Som den fjerde, der modtager denne i 75-året indstiftede medalje for udgivere har hovedbestyrelsen fundet det naturligt at vælge faktor *Viggo Naae* efter indstilling af komiteen for årets bedste bogtryk. Motiveringen findes – skønt der foreligger en livslang indsats – i den af Naaes »Scripta« udgivne »Genesis« og »Jesu Bjergprædiken«.

Komiteén for Årets bedste bogtryk

Under den mangeårige formand, landsretssagfører *Mogens Müllertz'* faste og kloge ledelse har komiteen fortsat sit arbejde uden ændringer i sammensætningen. I juryen, der jo foretager den endelige udvælgelse, sad for 1965-produktionens vedkommende forstander *Sv. Ahrenkilde*, rektor *Preben Kirkegaard*, stadsarkitekt *Johan Pedersen* samt Müllertz. Fortegnelsen er som nævnt denne gang trykt af Vald. Pedersen og vil som

sædvanligt blive tilbudt medlemmerne, hvilket sker samtidig med udsendelsen af »Bogvennen« nr. 6. Komitéens sekretær er boghandler *C. Holgersen*, der også her stiller sin erfaring og dygtighed til rådighed.

Komitéen for Årets bedste bogbind

Med universitetslektor *Edward C. J. Wolf* som formand og overlærer *Jens Olsen* som sekretær har også denne komité, uforandret i sin sammensætning, fortsat arbejdet, der ikke mindst fra de yngre bogbinderes side omfattes med stor interesse. Et forslag om repræsentation fra disse vil blive overvejet, når hovedbestyrelsen efter delegeretmødet skal tage stilling til sammensætningen af komitéer og udvalg.

Af andre sager, som beskæftiger hovedbestyrelsen, skal nævnes det af *Austin Grandjean* rejste problem om udstillingsmateriel, som dog næppe kan løses, før vi rykker ind i Klareboderne og der får plads til rådighed. Dog frembyder materialet fra udstillingen »Bogen i livet – livet i bogen« et problem, da det p.t. opbevares ret bekosteligt. Muligvis kan det have interesse for den grafiske samling, bebudet af »De grafiske Fags Sammenslutning«. Endvidere skal nævnes ønskeligheden af at udstille de danske udvalgte bogtryk og bogbind i årene mellem de nordiske udstillinger, og Grandjeans idé om at publicere noget om kolum-

neproportioner og skriftbehandling.

Der mangler ikke arbejdsstof for foreningen, men mulighederne for realisation begrænses desværre ofte af mangel på disponibel arbejdskraft, selv om mange gode kræfter – som tidligere nævnt – ofte stiller sig til rådighed. Også en højnelse af børnebogsfremstillingen ligger som et uløst problem. Men det kan vel siges, at både de problemer, det lykkes at løse helt eller delvis og dem, som endnu er uløst skaber liv i den forening, som vi er sikre på stadig har en fremtid med mange opgaver.

Palle Birkelund

Foreningens delegeretmøde 26. september 1966

Ordinært delegeretmøde afholdtes i Assurandørernes Hus i København. Mødt var 28 af afdelingerne valgte delegerede samt hovedbestyrelsens medlemmer.

1. Til dirigent valgtes landsretssagfører *H. Kirketerp-Møller*, der konstaterede delegeretmødets lovlighed.

2. Formanden, rigsbibliotekar *Palle Birkelund* aflagde *hovedbestyrelsens beretning*. Til den andetsteds i dette nr. gengivne beretning knyttedes nogle bemærkninger.

Formanden for domiciludvalget, bogtrykker *Vald. Pedersen* aflagde beretning vedr. *Forening for Boghaandværks Domicilfond*; af denne fremgik, at de siden sidste delegeretmøde modtagne gaver fra forskellig side sammen med tilskud stillet i udsigt vil dække udbetalingen på ejendommen Klareboerne 10 samt danne grundlag for et fond til restaurering af ejendommen. V. P. sluttede: »Hvad domicilfondet angår, vil det vel være naturligt at afslutte dettes virksomhed med udgangen af dette år, hvorefter ejendommen indgår som en organisk del af foreningen og dermed i dettes regnskaber. Det vil da med tilfreds-

taknemmelighed forhåbentlig kunne konstateres, at der fra fondets etablering i foreningens 70-år er givet midler, der med renter og udbytte formentlig vil være på omkring 150.000 kr.

Formålet er dermed nået: At give Forening for Boghaandværk et fast domicil, der gør fortsat vækst i dens slagkraft mulig.«

Derefter fulgte beretninger fra foreningens afdelinger. Beretningerne blev énstemmigt godkendt.

3. *Det reviderede regnskab for 1965 og status pr. 1. januar 1966* blev i kasserens forfald aflagt af sekretæren. Regnskabet blev godkendt.

4. Til formand for landsforeningen genvalgtes énstemmigt rigsbibliotekar *Palle Birkelund*.

5. Til *hovedbestyrelsen* genvalgtes énstemmigt tegneren *Erik Ellegaard Frederiksen*, landsretssagfører *Mogens Müllertz*, fabrikant *Robert W. Peyrath* og direktør *Jokum Smith*. I stedet for afdøde bogbindermester *Th. Haugaard Petersen* valgtes bogbindermester *Bent Andrée*.

Formanden udtalte mindeord om *Th. Haugaard Petersen*.

6. Til *revisorer* genvalgtes kontorchef *Johan G. Krarup* og statsautoriseret revisor *Knud Noiesen*.

7. *Behandling af indkomne forslag*.

a. På hovedbestyrelsens forslag vedtoges det at *forhøje årskontingentet* fra 1. januar 1967 til 35 kr. For lærlinge, elever, studerende og soldater fra 15 til

25 kr. For livsvarige medlemmer fra 300 til 450 kr. Alt excl. omsætningsafgift.

Kontingentforhøjelsen motive- redes med, at prisstigninger på næsten alle områder nødven- diggjorde en sådan, såfremt standarden og antallet af fore- ningens publikationer skal op- retholdes.

Den vedtoges énstemmigt.

- b. *Drøftelserne af Klareboderne 10 til vejledning for hovedbestyrelsen.* Der var enighed om, at ejendom- men ikke måtte belaste fore- ningens budget til forringelse af den øvrige virksomhed, og at man iøvrigt forventer nær- mere planer vedrørende an- vendelsen og restaureringen af huset.

8. *Fastsættelse af det årlige bidrag til lokalafdelingerne for 1967.*

På hovedbestyrelsens forslag ved- toges et bidrag på kr. 2.75 pr. medlem + 400 kr. til afdelinger med under 1000 medlemmer.

9. *Eventuelt.* Der forelå intet til dette punkt.

Imre Reiner og hans træstik

Rundbriefe für Freunde moderner Buch- kunst und Graphik. Wolfgang Tiessen Versandbuchhandlung, Rossertstrasse 5 Frankfurt am Main 1.

Den nuværende redaktion af Bog- vennen har allerede fra sin begyn- delse fundet det væsentligt at orien- tere læserkredsen om bogverdenen uden for landets grænser, og fra tid til anden vil vi således bringe an- visninger på, hvordan bogvenner kan opnå kontakt med netop de emner, der måtte interessere. Om- taler af The Folio Society og Bücher- gilde Gutenberg har blandt andet været led i en sådan redaktions- politik.

Fra Vesttyskland har vi modtaget en serie såkaldte rundbreve, der dog mere er små, rigt illustrerede kataloger for bogvenner. Og sidder man med den første halve snes foran sig opdager man, at de giver een en glimrende oversigt over vesteuro- pæisk illustrationskunst i dag, sup- pleret med andre temaer hentet i det rent typografiske.

I stedet for en nøjere gennemgang af dette righoldige materiale, som interesserede kan rekvirere fra oven- stående adresse, vil vi hellige os en enkelt illustratør, hvis træstik i dag overgår det meste i den vestlige verden.

Imre Reiner fødtes ved århundredets skifte i Syd-Ungarn, men vejen førte ham over Budapest, Frankfurt og Stuttgart til New York og Chicago, og derfra videre til Paris før han endelig i 1931 slog sig ned ved Lugano-søen i Schweiz. I Stuttgart lærte han bogtryk hos den kendte Ernst Schneidler og allerede der møder vi hans første illustrerede bøger. I 1921 holdt han sin første udstilling i Tyskland, i 1930 fulgte Paris.

Tidligt fandt han frem til træstikket som sit udtryksmiddel, mens akvarellen kom til at stå i næste række. Men netop vandfarvens struktur med dens rige nuancering mærkes som forudsætning for Rei-

ners træstik, hvor det karakteristiske er hans fint udarbejdede mellemtoner fra mørkeste skygge til lyseste grå. Dette mesterskab i det kunstneriske forudsætter en utrolig håndværksmæssig dygtighed, hvad han allerede tidligt tilegnede sig. Hans detailsans har tillige givet sig udtryk i arbejde med skrift og typografi, men også radering og litografisk teknik har han beskæftiget sig med. De her vedføjede illustrationer viser ham dog fra den mest kendte side: xylografiens. Og hans teknik og gråvirkningen i stikkene er altid nøje afpasset den typografiske hovedform.

Reiner opnår på særegen måde at forene en spontan udtryksform med

*Fra Aristofanes,
Frøen
i Trajanus
Presse's
udgave.
Naturlig
størrelse.*

*Ovenfor et træstik af Imre Reiner fra en
antologi af Goethe-noveller. Naturlig
størrelse.*

Illustration til Aristofanes, *Froen*
Originalens højde 13 cm.

en til de fineste enkeltheder omhyggelig redegørelse. Spændingen mellem den frie udfoldelse og det bundne håndværk er sjælden. Men hos Imre Reiner indgår den ungariske puszta og den blå Lugano en sådan enhed.

K. F. Plesner og Sebastian Carter

Lektor dr. phil. K. F. Plesner er en af vore mest fremtrædende bogsamlere. Han er magister i almindelig og sammenlignende litteraturhistorie og blev i 1930 doktor på en afhandling om Jens Schelderup Sneedorff. Dr. Plesner er bl. a. medlem af bestyrelsen for Selskabet for dansk Kulturhistorie og har været formand for Dansk Bibliofilklub; han har skrevet adskillige bøger om litteratur og bibliofili og talrige literære afhandlinger. Dr. Plesner er lektor ved Schneekloths Skole.

Sebastian Carter er født i 1941, han studerede engelsk litteratur og kunsthistorie ved Cambridge University; efter eksamen tegnede han omslag for London-forlæggeren, John Murray. I 1963 rejste han til Paris for i to år at arbejde ved Trianon Press; samtidig fulgte han et kursus hos Albert Hollenstein, og arbejdede undertiden sammen med Raymond Gid.

Han er i øjeblikket forlagstilrettelægger ved Stenar Press i London. I november rejser han til New York for at arbejde sammen med August Heckscher ved Uphill Press. Han har af og til arbejdet sammen med sin far – Will Carter, og han har desuden selvstændigt trykt sine egne bøger.

eef

Årets bedste bogbind 1965:

Erik Olsen møder i år med 28 bind; komitéen finder dem alle værdige til udtagelse. Af denne samling udvalgte 8 bind. Den smukke stjerne-tunnel på »Rejsen til månen« virker let og fin; bemærkelsesværdige er også de forskellige inddelinger med felter på overtrækket på flere af bindene, de er utrolig præcist udført. Komitéen må fastslå, at denne idérige bogbinder i farvesans og teknisk kunnen søger sin lige.

Min signatur står for personligt arbejde i alle indbindingens faser.

Bogbinder Erik Olsen

Lundingsgade 6 · København Ø

Telefon (01) 39 18 16

TO STORVÆRKER

Dostojevskijs samlede værker 1–24

Hft. à kr. 15,75, ialt kr. 378,00.

Ib. à kr. 21,75, ialt kr. 522,00.

Hovedhjørnestenen i enhver bogsamling

Jean-Jacques Rousseau: Bekendelser I–IV

Hft. à kr. 15,75, ialt kr. 63,00.

Ib. à kr. 21,75, ialt kr. 87,00.

Et hovedværk blandt selvbiografier

STIG VENDELKÆRS FORLAG

Kvalitetsbogtryk gennem mere end 90 år

Stort udvalg

i de smukkeste skrifter

Nye og rationelle trykmaskiner

Gennemført planlægning

Hurtig levering

J. Jørgensen & Co Bogtrykkeri

Artillerivej 40 · København S

Telefon Asta 3366

PERCY BYSSHE SHELLEY

When light rode high, and the dew was gone,
And moon lay heavy on flower and tree,
And the weary Day turned to his rest,
Languering like an unloved guest,
I sighed for thee.

Thy brother Death came, and cried,
Wouldst thou me?
Thy sweet child Sleep, the filmy-eyed,
Murmured like a moonlit bee,
Shall I nestle near thy side?
Wouldst thou me? - And I replied,
No, not thee!

Death will come when thou art dead
Soon, too soon -
Sleep will come when thou art fled,
Of neither would I ask the boon
I ask of thee, beloved Night -
Swift be thine approaching flight.
Come soon, soon!

Til Natten

Løft dig nu fra din Hule i Vest,
hellig Nat!
Nok har du hvilet hos Hav og Blæst!
En lang lys Dag, af Lykke forladt,
spandt du de Drømme af Fryd og Frygt,
som gør dig farlig og eftersøgt
Rejs dig nu brat!

Svøb dig i Kappen af Zobel og Mår
med Stjerne-Islæt!
Blænd Dagens Blik med din bløde Hår,

416

PERCY BYSSHE SHELLEY

og kys ham længebt, kys ham træt!
Læg du saa Hver og Hav og Land
til Hvile under din hvide Hånd!
Der kan du bet.

27. Platte af Poesi 1

417

Opslag fra Poesi og Prosa 1. Tekst: Percy Bysshe Shelley, Til Natten (To Night). Tegning: Bertel Thorvaldsen, Zephyr svæver med Psyche ned fra den bjergtinde, som hun efter oraklets bud har været udsat på.

Poesi og Prosa, som udgives på Jul. Gjellerups Forlag, er nu komplet. Poesi og Prosa er et utraditionelt litteraturudvalg af danske og udenlandske forfattere, redigeret af Flemming Conrad og Lars Peter Rømhild. Billedredaktion: Hanne Finsen og Jan Garff.

Poesi og Prosa 1, der udkom i sommer, har tekster fra oldtiden til ca. 1825; bogen er som antologiens øvrige bind såvidt muligt illustreret med contemporær grafik og tegnekunst.

Poesi og Prosa, der er tilrettelagt af Poul Jeppesen, er trykt i Andelsbogtrykkeriet i Odense, og indbundet af Carl Niensens Bogbinderi i en smuk helshirtingsindbinding.

Poesi og Prosa koster for bind 1: 58,50 kr., bind 2: 45,50 kr. og bind 3: 56,50 kr.